

МЕДИЧНА ОСВІТА

УДК 316.4.063.3+378.147+37.011.32

М. М. Багрій, Н. М. Воронич-Семченко, О. Г. Попадинець, А. С. Дмитренко,
Н. М. Грибінчак

ІНТЕГРАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Державний вищий навчальний заклад України
«Івано-Франківський національний медичний університет» (м. Івано-Франківськ)

Згідно до основних положень Болонської декларації для інтеграції освітньої діяльності необхідно порівняти та зробити сумісними системи освіти різних країн [1]. При цьому ми повинні раціонально використати позитивні моменти світового досвіду і поєднати їх із власними національними традиціями та науково-технічними здобутками.

Інтеграція навчального процесу у вищих медичних закладах передбачає його побудову за принципом логічних узагальнень послідовності програмних дисциплін і «комплексування» навчання [2]. Викладання проводиться так, щоб знання однієї дисципліни були фундаментом для вивчення іншої. При цьому лекції та практичні заняття є надбанням різних спеціалістів, кожен із яких на високому науково-методичному рівні подає студентам програмний об'єм знань та умінь. Методичне опрацювання змісту навчальних предметів полягає в систематизації та узагальненні матеріалу, отриманого при вивченні різних дисциплін. Це дає підстави для розуміння функціонування людського організму в нормі та при патології, що досягається застосуванням до пояснення фізіологічних та патологічних процесів загальних фізичних та хімічних законів і принципів. Загалом інтеграція у медичній освіті передбачає, в першу чергу, спадкоємність викладання фундаментальних і клінічних предметів. Зокрема, вивчення курсу фізіології базується на даних біохімії, біофізики, біології, потребує глибокого знання наук морфологічного циклу (анатомії, ембріології та гістології), тому що всі фізіологічні функції організму нерозривно пов'язані із його структурою. У той же час фізіологія служить основою для вивчення патофізіології, патоморфології, фармакології. Для медицини ці предмети є її теоретичною основою, а тому їх вивчення випереджає викладання конкретних клінічних дисциплін: терапії, хірургії, педіатрії, стоматології та інших.

Форму інтегрованого курсу має інформатика. Аргументації міждисциплінарного статусу цієї навчальної дисципліни полягають у тому, що вона дає можливість максимально забезпечити доступ до різного роду інформації по кожному предмету, що здійснюється за допомогою створення, розвитку та вивчення все більш досконалих електронних пристроїв та програмних засобів для збереження та переробки інформації.

Виховання майбутнього фахівця у вищих медичних закладах проводиться у двох напрямках: набуття професійних навиків та вмінь і формування загальнолюдських якостей лікаря. Впродовж навчання у ВУЗі постійно акцентується увага на необхідності лікувати хворого, а не хворобу. Саме тому цілісний організм людини, окремі органи і їх системи у нормі та патології є об'єктами, навколо яких об'єднуються навчальні дисципліни з метою міждисциплінарного вивчення. Найбільш адекватною формою такої інтеграції у вищих медичних закладах є розвиток змістовних зв'язків [2]. Так, на базових кафедрах формується цілісне сприйняття організму, подається інтегрована уява про будову та функцію кожного органа зокрема і функціональної системи органів загалом, загальні прояви патологічних змін. Це розвиває у студентів переконання в тому, що практична діяльність лікаря повинна опиратись на глибокі морфофункціональні основи, щоб ефективно допомогти конкретному пацієнту. Ми завжди нагадуємо студентам, що лікар без знань фундаментальних дисциплін не тільки не принесе користь, але й шкодить. Тому усі теми занять інтерпретуються з позицій функціональної морфології з акцентом на клінічних аспектах, проводиться структурно-функціональне пояснення актуальних питань практики. На лекціях та практичних заняттях розглядаються інтегровані, загальні дані та поняття,

що базуються на спільних підходах у їх вивченні різними дисциплінами. Так, на кожному практичному занятті при проведенні контролю вихідного рівня знань студентам пропонують тестові завдання, які дають можливість оцінити не тільки тематичний матеріал, а й рівень базової підготовки з інших взаємопов'язаних дисциплін. Час від часу проводяться міждисциплінарні семінари, які є однією із форм проблемного навчання. Головна мета таких семінарів полягає у забезпеченні усвідомлення студентами міжпредметних зв'язків, систематизуванні умінь та навиків. Будучи інтерактивним методом навчання, міждисциплінарний семінар дозволяє виробити у студентів здатність застосування знань із різних навчальних дисциплін у нестандартних ситуаціях (наприклад, при використанні «кейс»-методу). Перевага цієї форми навчання полягає в тому, що розвиває клінічне мислення, а також представляє можливість поділитися власним досвідом із колегами. В цілому міжпредметні зв'язки дають змогу краще пізнати явища та процеси, значною мірою сприяють усвідомленню місця навчальної дисципліни у системі медичних наук, мають вплив на формування та фахову підготовку лікаря.

Міждисциплінарна інтеграція допомагає розвинути здатність студентів до логічного мислення при вирішенні проблемних завдань. Вона сприяє формуванню у них умінь аналізувати, синтезувати, абстрагувати, конкретизувати, узагальнювати набуті знання, а також спонукає їх до самостійного вивчення наукової та методичної літератури, розвиває у студентів професійну ініціативність, самостійність і відповідальність [4]. У результаті інтеграції досягаються також і діагностично-корекційні цілі: виявити та подолати можливі прогалини у засвоєнні студентами отриманих раніше знань, навиків і вмінь. Внаслідок такого поєднання різних дисциплін та утворення загальнонаукової бази відбувається не простий приріст інформації, а формується нова структура міжнаукових знань з притаманними лише їй відношеннями частин та елементів, з новими властивостями, своєрідними навчальними та виховними можливостями.

Для вищої медичної освіти актуальною є також інтеграція у навчальний процес комп'ютерно орієнтованих засобів навчання. Як відомо, засвоєння нового матеріалу відбувається шляхом сприйняття, усвідомлення, закріплення з наступним застосуванням умінь на практиці [5]. Ефективність засвоєння нової інформації залежить від рівня базових знань. Кращому запам'ятовуванню сприяє повторення матеріалу, поглиблення поверхневих і уточнення неповних уяв-

лень, які сформовані в процесі навчання. У цьому допомагають інноваційні технології навчання. Нами широко практикується використання сучасних навчально-наукових програм, перегляд фото-, відеоматеріалів, комп'ютерних віртуальних моделей різноманітних процесів в організмі, електронних атласів з ефектами анімації та звуковим коментарем. Отримана таким чином оптимальна візуалізація навчального матеріалу сприяє кращому його розумінню та засвоєнню. Це викликає жвавий інтерес у студентів і є однією з можливостей отримання знань у досить цікавій формі. Запропоновані методики відповідають світовим стандартам викладання медичних дисциплін [3]. У той же час потенціал курсу інформатики щодо покращення ефективності навчання майбутніх фахівців, формування навичок організації навчальної діяльності ще не повністю вичерпаний, що потребує удосконалення такої інтеграції та пошуку нових її форм.

Висновки. Таким чином, інтеграція навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах передбачає не тільки міждисциплінарну ієрархію, підпорядкування завдань кожної з дисциплін з огляду на новий освітній пріоритет, а також застосування комп'ютерно орієнтованих засобів навчання з метою покращення підготовки спеціалістів. Такий підхід до навчального процесу сприяє вирішенню багатьох завдань Болонської системи: значно підвищується рівень підготовки студентів, покращується якість знань, розвивається логічне, аналітичне та системне мислення, що важливо для формування сучасного лікаря. Обговорювана проблема інтеграції навчального процесу у вищих медичних закладах залишається актуальною і потребує пошуку нових різноманітних форм реалізації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Інтеграція Болонського процесу у вищу медичну освіту/Д.П. Александрук, В.В. Капечук, М.М. Вацик [та ін.]//Галицький лікарський вісник. — 2006. — Т. 13, № 4. — С. 106–108.
2. Інтеграція навчального процесу — основа ефективності кредитно-модульної системи навчання/П.О. Неруш, О.Г. Родинський, О.В. Мозгунов [та ін.]//Медична освіта. — 2008. — № 4. — С. 16–17.
3. Мишанич Г.І Медична та фармацевтична освіта в умовах Болонського процесу/Г.І. Мишанич//Внутрішня медицина. — 2007. — № 3. — С. 128–131.
4. Міждисциплінарний семінар і «кейс»-метод: взаємодоповнюючі форми проблемного навчання/О.Є. Кондрин, М.М. Багрій, І.Ю. Ванджуря [та ін.]//Галицький лікарський вісник. — 2010. — Т. 17, № 2, ч. 1. — С. 121–125.
5. Побуцький О.О Застосування інноваційних методів унаочнення та візуалізації у підготовці медичний кадрів/О.О. Побуцький//Галицький лікарський вісник. — 2010. — Т. 17, № 2, ч. 1. — С. 126–128.

УДК 316.4.063.3+378.147+37.011.32

ИНТЕГРАЦИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В ВЫСШИХ МЕДИЦИНСКИХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

Багрий Н. Н., Воронич-Семченко Н. Н., Попадинец О. Г., Дмитренко А. С., Грыбинчак Н. М.

Резюме. Согласно основным положениям Болонской декларации для интеграции образовательной деятельности необходимо сравнить и сделать совместимыми системы образования. Интеграция предусматривает построение процесса обучения по принципу логических обобщений последовательности программных дисциплин и «комплексации» обучения. Преподавание проводится так, чтобы знания одной дисциплины были фундаментом для другой. На лекциях и практических занятиях рассматриваются интегрированные данные с акцентом на общие подходы в их изучении разными дисциплинами. Межпредметная интеграция медицинских дисциплин в условиях современности систематизирует знания, навыки, умения; помогает лучше познать факты, явления и процессы; содействует осознанию необходимости знаний из того или другого учебного курса.

Ключевые слова: медицинское образование, учебный процесс, обучение, интеграция.

УДК 316.4.063.3+378.147+37.011.32

ИНТЕГРАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ

Багрий М. М., Воронич-Семченко Н. М., Попадинец О. Г., Дмитренко А. С., Грыбинчак Н. М.

Резюме. Згідно до основних положень Болонської декларації, для інтеграції освітньої діяльності необхідно порівняти та зробити сумісними системи освіти. Інтеграція передбачає побудову процесу навчання за принципом логічних узагальнень послідовності програмних дисциплін і «комплексування» навчання. Викладання проводиться так, щоб знання однієї дисципліни були фундаментом для іншої. На лекціях і практичних заняттях розглядаються інтегровані дані з акцентом на загальні підходи в їхньому вивченні різними дисциплінами. Міжпредметна інтеграція медичних дисциплін в умовах сучасності систематизує знання, навички, уміння; допомагає краще пізнати факти, явища і процеси; сприяє усвідомленню необхідності знань з того чи іншого навчального курсу.

Ключові слова: медична освіта, навчальний процес, навчання, інтеграція.

UDC 316.4.063.3+378.147+37.011.32

INTEGRATION of the EDUCATIONAL PROCESS in the HIGHER MEDICAL ESTABLISHMENTS

Bagriy M.M., Voronych-Semchenko N.M., Popadynets O.H., Dmytrenko A.S., Grybinchak N.M.

Summary. In obedience to the main thing positions of the Bolon Declaration for integration of educational activity it is necessary to compare and do compatible educational systems. Under integration we mean the construction of teaching process on principle of logical generalizations of programme disciplines sequence. Teaching is performed in such a way: the knowledge of one discipline would be foundation for another. Integrated, general data, notions with the accent on the general approaches of their study by different disciplines, are considered on lectures and practical lessons. The intersubject integration of medical disciplines in the contemporary conditions systematizes knowledge, skills, abilities; helps to cognize the facts, phenomena and processes better; assists in the awareness of knowledge necessity on this or that educational course.

Key words: medical education, educational process, teaching, integration.

Стаття надійшла 27.08.2010р.